

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
1. lékařská fakulta
ÚSTAV TEORIE A PRAXE OŠETŘOVATELSTVÍ
140 59 Praha 4 – Krč, Vídeňská 800

Posudek vedoucí bakalářské práce

Název bakalářské práce: Historie ošetrovatelských pracovníků v psychiatrii

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: The history of the healthcare workers in the psychiatry

Autor práce: Adéla Krejčová
Název studijního oboru: Všeobecná sestra
Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Eva Prošková   pracoviště: UTPO 1. LF UK v Praze
Konzultant:
Oponent práce: Mgr. Et Mgr. Jana Vyskočilová   pracoviště: UTPO 1. LF UK v Praze

Akademický rok: 2014/15

Hodnocení jednotlivých aspektů teoretické a výzkumné práce

Hodnocená položka	Úroveň a charakteristika položky a odpovídající počet přidělených bodů	Počet bodů
Abstrakt <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obsahuje abstrakt všechny klíčové části (východiska, cíle, výzkumné otázky či hypotézy, použité metody, hlavní výsledky a jejich implikace)? ▪ Koresponduje abstrakt s obsahem práce? ▪ Má abstrakt přiměřený rozsah? (0-5 bodů)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – abstrakt postrádá jasné sdělení ▪ Dobrá úroveň – abstrakt je neúplný nebo v něm chybí jedna či více klíčových částí nebo není konzistentní s cílem, strukturou práce či diskutovanými poznatky ▪ Velmi dobrá úroveň – abstrakt obsahuje všechny položky, ale: jeho vypovídací hodnota je slabá, je příliš dlouhý, je matoucí ▪ Výborná úroveň – kvalitně zpracovaný stručný souhrn obsahující všechny klíčové informace	2
Abstrakt (slovní hodnocení) <u>Dobrá úroveň</u> Abstrakt stručně charakterizuje obsah práce. Postrádám východiska, cíle, výzkumné otázky i použité metody.		
Odůvodnění a rešerše odborné literatury <ul style="list-style-type: none"> ▪ Je zdůvodnění práce uvedené v úvodu logické? ▪ Byla zvolena adekvátní	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – odůvodnění nebo rešerše chybí, význam/přínos práce je pochybný, neposkytuje odpovídající oporu pro tvrzení autora, chybí přehled předešlých výzkumů a/nebo nekriticky přejat, reference na práci jiných autorů je nepřiměřená ▪ Dobrá úroveň – pro zpracování diskutovaného tématu	6

<p>literatura a je její záběr vzhledem k tématu dostatečný/úplný?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Je zvolená literatura aktuální? ▪ Je použitá literatura řádně citována? ▪ Je použitá argumentace prezentována standardním způsobem? ▪ Byl dosavadní výzkum podroben kritice? <p>(0-20 bodů)</p>	<p>byla vybrána adekvátní odborná literatura. V práci je referováno k odpovídající empirické nebo teoretické bázi. Byla provedena rešerše předešlých výzkumů (ale jenom nebo v převážné míře českých), na něž je v práci správně referováno</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Velmi dobrá úroveň – byla zvolena a je podrobně diskutována adekvátní odborná literatura k tématu. Popis základních pramenů nebo teoretického rámce je na standardní dobré úrovni a zohledňuje i práce zahraničních autorů ▪ Výborná úroveň – význam a praktické implikace práce jsou dobře definovány. Teoretický nebo empirický základ je dobře popsán včetně práce zahraničních autorů a v práci diskutován. Je předložen odpovídající a kritický přehled dosavadních výzkumů, který odpovídajícím způsobem interpretuje současné poznatky a kontroverze v oboru. Argumentace použitá v práci může být inovativní a pro obor přínosná 	
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury (slovní hodnocení) <u>Nedostatečná úroveň</u> Odůvodnění tématu v úvodu je dostatečné. Cíl práce je stanoven, a to „proniknout do historie psychiatrie u ošetrovatelského pracovníka a utřídit získané informace o daném tématu, vymezit časová období v historii a popsat tehdejší postoje k medicíně v české zemi i zahraničí od starověku po současnost. Cíl byl tedy stanoven značně široce na předepsaný rozsah bakalářské práce. Literatura obsahuje několik (4) dobových zdrojů, ovšem většina textu se odvolává na zdroje sekundární až terciární. V historické práci je nutné čerpat z dobových pramenů; požadavek na co největší využívání primárních zdrojů je ostatně požadavkem obecným. Řešitelka necituje dobové právní předpisy, přestože jsou veřejně dostupné, spoléhá se na interpretace současných autorů, důsledkem jsou některá neúplná a nepřesná tvrzení. Argumentace a dovozování vlastních závěrů příliš nenalezeme, ostatně si tento cíl řešitelka ani nestanovila; práce má spíše popisný a kompilační charakter. Nicméně tvrzení, že byl přijat zákon č. 96/2004 Sb., a tudíž nebyl nadále vzdělávána diplomovaná sestra pro psychiatrii, je skutečně zkratkovité. Ne zcela jsem schopna se ztotožnit také s tvrzením, že po roce 1948 byla kritériem odborné způsobilosti stranická dokumentace. Jistěže tato hrála roli v obsazování vedoucích pozic, ovšem zcela pominout historický přelom v právní regulaci ošetrovatelských povolání, a tvrdit v podstatě pravý opak svědčí o neznalosti nebo neschopnosti kritické analýzy všech souvislostí.</p>		
<p>Použité metody a logika struktury práce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jsou jasně stanoveny a zdůvodněny cíle práce, výzkumné otázky či hypotézy? ▪ Je zdůvodněna volba použitých metod (rozsah a metoda výběru vzorku, tvorba, zpracování a analýza dat)? ▪ Jsou všechny použité metody a postupy dobře a podrobně popsány, umožňuje popis replikaci? ▪ Byla věnována pozornost reliabilitě a validitě dat? ▪ Má práce logickou strukturu? <p>(0-20 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – výrazné problémy ve výběru nebo popisu jedné nebo více částí práce, zvolené metody neodpovídají cílům, otázkám či hypotézám ▪ Dobrá úroveň – základní části práce jsou popsány na dostatečné úrovni a umožňují porozumět použitým metodám a postupům ▪ Velmi dobrá úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a odpovídají současné vědecké praxi ▪ Výborná úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a splňují nároky na vědeckou práci, mohou být inovativní a pro obor přínosné 	6
<p>Použité metody a logika struktury práce (slovní hodnocení) <u>Nedostatečná úroveň</u> Jak bylo uvedeno, cíl práce je stanoven. Výzkumné otázky nikoli, není popsána ani metoda práce. Není</p>		

zřejmé, do jaké míry řešitelka ověřovala pravdivost sekundárních zdrojů, primárních zdrojů je málo, primární právní zdroje chybí zcela – v tomto se řešitelka plně spoléhá na pečlivost autorů, jejichž práce kompiluje. Přes cíl „vymezit jednotlivá období“, nejsou tvrzení v kapitolách vždy zcela vztáhnutelná k danému období, časté jsou skoky v čase. Řešitelka se nezabývá v jednotlivých obdobích ani historií jednotlivých institutů, shromážděné informace, byť mnohdy zajímavé, budí dojem spíše nahodilosti než systematické analýzy.

<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Odpovídají všechny uvedené informace soudobému stavu poznání? ▪ Neobsahuje práce zavádějící, či dokonce demagogická tvrzení a polopravdy? ▪ Jsou závěry prezentovány srozumitelně? ▪ Jsou prezentovány všechny relevantní poznatky? ▪ Byly vzaty v potaz silné i slabé stránky práce? ▪ Jsou závěry korektní? ▪ Byly vzaty v úvahu alternativní vysvětlení? ▪ Jsou závěry diskutovány v kontextu soudobého výzkumu? ▪ Jsou učiněna doporučení pro další výzkum nebo opatření? <p>(0-20 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – výrazné problémy s prezentací nebo s interpretací výsledků ▪ Dobrá úroveň – prezentované výsledky jsou vnitřně konzistentní. Některé interpretace výsledků jsou přiměřené. Práce zmiňuje některé z jejích hlavních slabých a silných stránek ▪ Velmi dobrá úroveň – výsledky jsou srozumitelně prezentovány a jeví se jako správné. Interpretace výsledků jsou přiměřené. Slabé a silné stránky práce jsou diskutovány včetně implikací pro interpretace poznatků. Práce demonstruje porozumění implikacím diskutovaných poznatků pro další výzkum nebo opatření ▪ Výborná úroveň – výsledky prezentovány srozumitelně a jeví se jako správné. Správná interpretace výsledků je provedena s kritickým zohledněním možných alternativních vysvětlení. Jsou diskutovány slabé i silné stránky práce včetně implikací pro interpretace poznatků. Výsledky jsou diskutovány v kontextu dalších výzkumů a zdůrazňují přínos k rozvoji vědomostí (nebo vývoji nových technik a postupů). Jsou učiněna jasná a odpovídající doporučení pro další výzkum nebo opatření 	<p>5</p>
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků (slovní hodnocení) Nedostatečná úroveň</p>		
<p>Uvedené informace ne vždy odpovídají současnému stavu poznání. Některá tvrzení jsou neúplná, některá zavádějící. Chybí významné mezníky v psychiatrickém ošetřovatelství. Závěr obsahuje redukovaný cíl – pouze vypracování teoretického přehledu (tedy popis), což však není v souladu s cílem stanoveným v úvodu. Řešitelka uvádí, že shromažďování informací bylo obtížné. V tom však spočívá metoda historického výzkumu – shromažďovat informace, které nejsou běžně dostupné. Z vlastní zkušenosti pak vím, že řešitelka nevyčerpala dokumenty veřejně dostupné v knihovnách, a dokonce ani ty zveřejněné na internetu. Z tohoto pohledu nelze závěry považovat za korektní. Závěr, že by bylo potřeba rozšířit nabídku specializačního vzdělávání v psychiatrii, nekoresponduje nijak s obsahem práce. Znamená, že toto není vzděláváno? Anebo málo? Řešitelka uvádí, že téměř 30 % sester by mělo mít tuto specializaci. Tento údaj se mi jeví jako velký – pokud by tomu tak bylo, o čemž mám pochybnosti, tak by nebylo potřeba více psychiatrických sester. Pokud ano, je třeba toto tvrzení o něco opřít – například o procento sester pečujících o psychiatrické pacienty, a to i na „nepsychiatrických“ odděleních. Žádnou takovou analýzu však řešitelka nenabízí, ostatně ani nebyla cílem práce. Řešitelka dále v závěru uvádí, že její snahou bylo předat informace týkající se vývoje pracovních podmínek a vzdělání sester. Ani jedno z témat nebylo zmapováno napříč obdobími, přičemž není pravdou, že by zdroje neexistovaly, či byly nedostupné.</p>		
<p>Etické aspekty práce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Byly vzaty v úvahu etické otázky související s tématem práce a realizací výzkumu? ▪ Nedošlo k ohrožení zájmů účastníků výzkumu? ▪ Jsou diskutovány etické konflikty výzkumné činnosti? 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – etické otázky jsou opominuty, etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů nejsou respektována nebo jsou nedostatečně ošetřena ▪ Dobrá úroveň – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu, nicméně z etického hlediska vykazuje nedostatky, které ale nejsou zásadního charakteru ▪ Velmi dobrá úroveň – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu ▪ Výborná úroveň – etická pravidla výzkumu a ochrana 	<p>10</p>

<ul style="list-style-type: none"> Byla respektována pravidla publikační etiky? <p>(0-10 bodů)</p>	osobních údajů jsou dostatečně ošetřeny. Jsou diskutovány všechny etické konflikty výzkumné činnosti. Autor bere v potaz společensko-kulturní dopad práce	
Etické aspekty práce (slovní hodnocení) <u>Výborná úroveň</u> Zásady publikační etiky jsou dodrženy.		
Odborný a společenský přínos <ul style="list-style-type: none"> Pojednává práce aktuální/praktický problém? Je práce přínosná z hlediska oboru? <p>(0-10 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečná úroveň – práce se nezabývá společensky aktuálním nebo praktickým problémem Dobrá úroveň – práce pojednává alespoň částečně aktuální nebo praktický problém v kontextu oboru Velmi dobrá úroveň – práce pojednává aktuální a praktický problém v kontextu oboru Výborná úroveň – práce je originální a přínosná pro rozvoj oboru, zabývá se významným společenským problémem 	7
Odborný a společenský přínos (slovní hodnocení) <u>Velmi dobrá úroveň</u> Téma práce je společensky přínosné. Přínos práce zde je, přes výše uvedené nedostatky řešitelky přináší některé již zapomenuté skutečnosti z dobové literatury, a zejména formou kompilace uvádí poznatky různých autorů do souvislosti.		
Formální úroveň práce <ul style="list-style-type: none"> Obsahuje práce všechny klíčové části? Má práce dostatečný či přiměřený rozsah? Je práce logicky uspořádána? Je práce z formálního hlediska bez chyb? Má práce dobrou jazykovou úroveň? <p>(0-15 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Nedostatečná úroveň – práce není na odpovídající úrovni zpracována a vnitřně uspořádána, např. chybí některá z jejích klíčových částí, neodpovídá rozsahem požadavkům či je nelogicky uspořádána Dobrá úroveň – text je z hlediska obsahového i formálního bez zásadních pochybení, práce je úplná a má jasnou strukturu Velmi dobrá úroveň – práce je zpracována na velmi dobré úrovni, text je vhodně členěn a jsou dodrženy všechny zásady logické i formální strukturace textu Výborná úroveň – práce je napsána na vysoké akademické úrovni 	3
<u>Nedostatečná úroveň</u> Práce neobsahuje vhodný závěr, který v teoretické části plní funkci hodnocení splnění cíle. Toto postrádám. Rozsah neodpovídá minimálním požadavkům kladeným na bakalářskou práci. Z hlediska formálního jsou zde určité nedostatky v pravopisu, ovšem na průměrné úrovni.		

Doporučená klasifikace práce podle bodového ohodnocení

Doporučený klasifikační stupeň	Bodové rozpětí pro bakalářské práce
Výborně	100–81
Velmi dobře	80–61
Dobře	60–41

Práci klasifikuji stupněm: ~~Výborně / Velmi dobře / Dobře~~ (39 bodů)

Slovní zdůvodnění navrhovaného klasifikačního stupně¹:

- Abstrakt nenaplnuje zcela přesně stanovené požadavky.
- Cíl práce nezhodnocuje, do jaké míry se řešitelce podařilo odpovědět na vytýčené cíle.
- Na teoretickou práci historického charakteru je nedostatek zdrojů.
- Vzhledem k tomu nejsou zcela korektní závěry práce.
- Formální stránka práce má závažný nedostatek, a to rozsah, jenž neodpovídá požadavkům kladným na tento typ práce; je na komisi, aby zvážila, zda práce není z tohoto důvodu nedostatečná.

Práci nedoporučuji k obhajobě

Otázky a připomínky k obhajobě práce:

- 1) Od kdy bylo předepsáno pro sestry (opatrovníky) v psychiatrii odborné vzdělání? (Tj. od kdy nemohli být přijímáni opatrovníci bez odborné způsobilosti.)
- 2) Uvádíte, že ošetrovatelské vzdělání na bostonské univerzitě bylo ukončeno maturitní zkouškou. Můžete přiblížit, jak jste k tomuto zajímavému poznatku došla?

V Praze, 30. 5. 2015

Místo a datum vypracování posudku

Mgr. et Mgr. Eva Prošková

Podpis oponenta práce

---

¹ V případě hodnocení stupněm neprospěl/a uvést hlavní nedostatky práce a zdůvodnění tohoto rozhodnutí.